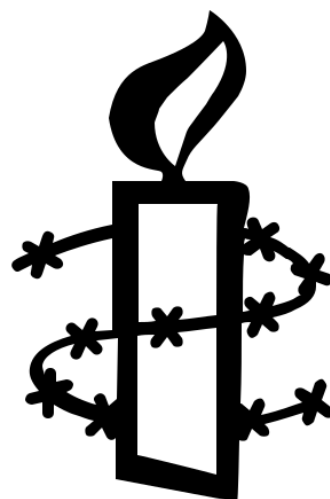

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

**VÝROČNÁ SPRÁVA AMNESTY
INTERNATIONAL SLOVENSKO**

ZA ROK 2024

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International je najväčšie ľudskoprávne hnutie viac ako 10 miliónov ľudí, ktoré bráni ľudské práva po celom svete. Našou víziou je svet, v ktorom sú ľudské práva všetkých ľudí garantované a chránené. Sme nezávislí od vlád, politických ideológií, ekonomických záujmov či náboženstiev. Financujú nás najmä naše členky a členovia, podporovatelia a podporovateľky z celého sveta. Sme hnutím medzinárodnej solidarity, ktoré nehľadí na to, odkiaľ ste alebo kto ste, ale na to, či sú vaše ľudské práva dodržiavané.

© Amnesty International Slovensko 2025

IČO: 30815410

Štefánikova 16

811 04 Bratislava

amnesty@amnesty.sk

www.amnesty.sk

amnesty.sk

1. ÚVOD

Rok zmarených prísľubov

Rok 2024 zásadným spôsobom otestoval vôľu medzinárodného spoločenstva dodržiavať a brániť režim medzinárodného práva, v ktorom patria ľudské práva všetkým a páchanie vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti je neakceptovateľné. Vo väčšine prípadov medzinárodné spoločenstvo, obzvlášť tie najmocnejšie štáty, v tomto teste kardinálne zlyhalo. Príklady sú, žiaľ, veľmi dobre známe. Izraelská genocída palestínskeho obyvateľstva v Gaze, ruská agresia proti Ukrajine a vojnové zločiny v Sudáne predstavujú len niekoľko príkladov, ktoré ukazujú, ako štátni i neštátni aktéri ignorujú medzinárodné právo – zabíjajú, násilne vysídľujú a deportujú civilné obyvateľstvo, neváhajú ničiť nemocnice či školy a ďalšiu kľúčovú civilnú infraštruktúru.

Všetky prísľuby, ktoré prišli po holokauste, Kamboždi, Rwande či Bosne, o tom, že toto sa nikdy nesmie opakovať, boli v roku 2024 porušené. Genocída v Gaze sa stala prvou, ktorú sme sledovali v priamom prenose, a ticho medzinárodného spoločenstva bolo ohlušujúce, ale aj komplicitné. Považujeme preto za veľmi dôležité, že Amnesty ako najväčšie a najstaršie ľudskoprávne hnutie na svete bilo na poplach a hlasne stálo na strane utláčaných.

Naša výskumná správa „*Máte pocit, akoby ste boli menejcenní ľudia: Izraelom páchaná genocída Palestínčanov v Gaze*“ nebola mnohým po chuti. Misiou Amnesty je však hovoriť nahlas o porušovaní ľudských práv, a to bez ohľadu na to, či sa to niekomu páči alebo nie. Našou úlohou je kriticky poukazovať na selektívne vnímanie ľudských práv, obmedzenú solidaritu či dvojaký meter pri posudzovaní konania štátov, ktoré páchajú zločin agresie, nezákonne okupujú či páchajú zločiny podľa medzinárodného práva. V tejto našej misii budeme pokračovať aj v roku 2025.

Autoritatívne praktiky na vzostupe

Vlády na celom svete čoraz častejšie siahali po autoritatívnych praktikách, aby sa vyhli zodpovednosti, vytvárali strach a upevňovali si moc. Výnimkou nebolo ani Slovensko. V Amnesty sme stáli v prvej línii obrany pilierov právneho štátu,

odporovali sme okliešťovaniu práva na protest či zásahom do nezávislého fungovania médií a neváhali sme brániť občiansku spoločnosť pred stigmatizáciou a snahami obmedziť jej fungovanie.

To však zďaleka nebolo všetko. Upozorňovali sme na policajnú brutalitu proti zraniteľným skupinám, ktorej prípady ďalej potvrdzovali, že slovenská polícia potrebuje drastickú a komplexnú reformu. Stáli sme po boku menšín, ktoré sa musia neustále brániť pred útokmi mnohých slovenských politikov – postavili sme sa jasne proti pošliapavaniu práv a dôstojnosti LGBTI+ ľudí a organizácií, ktoré boli pravidelne terčom demonizácie zo strany vládnej garnitúry i parlamentnej legislatívy. Útoky sa nevyhli ani nám, ale na to sme v Amnesty hrdé a hrdí, pretože presne to je naša úloha – byť trňom v oku tých, ktorí porušujú ľudské práva.

Kde budeme bývať?

I keď sa veľká pozornosť na svetovej i domácej scéne venovala právam na život v bezpečí, bez násilia a zároveň aj občianskym slobodám, v Amnesty sme neopomenuli ani sociálne a hospodárske práva, ktoré sú na Slovensku často nesprávne vnímané ako menej dôležité. „Kde budeme bývať“ bola otázka roku 2024 v rámci nášho komplexného výskumu zameraného na právo na adekvátne bývanie. Priniesli sme tému, ktorá je relevantná pre väčšinu ľudí na Slovensku a v ktorej štát dlhodobo zlyháva. Priblížili sme realitu neistoty strechy nad hlavou a nedostatku dôstojných príbytkov pre ľudí žijúcich v chudobe alebo na jej pokraji, pre ľudí bez domova, pre vylúčené rómske komunity, ale aj pre všetkých Rómov a Rómky, pre ktorých je bývanie nedostupné v dôsledku rasizmu a diskriminácie.

Toto všetko a mnoho ďalších aktivít, o ktorých si môžete prečítať v tejto výročnej správe, sme v roku 2024 zvládli v spolupráci a v partnerstvách s ďalšími organizáciami, iniciatívami či kolektívami, pretože v časoch útlaku a represíí je našou najsilnejšou zbraňou solidarita a spolupráca. Nielen medzi mimovládnymi organizáciami, ale v celej občianskej spoločnosti, ktorej ste aj Vy súčasťou. Bez Vašej podpory a spojenectva by sme nedokázali nič z vyššie uvedeného. Silu a hlas Amnesty dáva hnutie miliónov ľudí po celom svete stojacich pevne za ňou a za našimi hodnotami univerzálnych intersekcionalných ľudských práv pre všetkých a všetky. A za to sa Vám, drahé členstvo, dobrovoľníctvo, podporovatelia a aktivistky, chceme poďakovať. V roku 2025 ideme odvážne a neoblomne ďalej a veríme, že aj vy pôjdete naďalej s nami.

Alexandra Demetrianová, podpredsiedníčka Správnej rady AI Slovensko

Milan Zvada, člen Správnej rady AI Slovensko

PRIDAJTE SA K AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Ďakujeme celej našej členskej základni, aktivistkám a aktivistom, stážistom a stážistkám, dobrovoľníctvu a podporovateľstvu za to, že sa rozhodli podporiť činnosť Amnesty International Slovensko, či už aktivisticky, finančne alebo dobrovoľníckou činnosťou. Vaša podpora nám umožňuje naďalej pokračovať v práci v prospech ľudských práv.

Pridajte sa k nám a bojujte s nami za dodržiavanie ľudských práv. Ak sa nás rozhodnete podporiť finančným darom, môžete to urobiť na www.amnesty.sk/podporte-nas/.

Kontaktovať nás môžete aj na amnesty@amnesty.sk. Váš dar použijeme na výskum, vedenie kampaní a vzdelávanie k ľudským právam, a to v súlade s princípmi zodpovednosti, efektívnosti a transparentnosti.

2. AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International je najväčšia ľudskoprávna mimovládna organizácia na svete – celosvetové hnutie viac ako 10 miliónov ľudí z viac než 150 krajín a území sveta usilujúcich sa o dodržiavanie ľudských práv na celom svete.

Veríme v lepší svet, v ktorom sú ľudské práva všetkých ľudí rešpektované a garantované. Preto zisťujeme, zhromažďujeme, overujeme a zverejňujeme informácie a dôkazy o porušovaní ľudských práv.

Vedíme globálne, regionálne či lokálne kampane za pozitívne ľudskoprávne zmeny, organizujeme protesty či akcie, zastávame sa obetí bezprávia a usilujeme sa o dosiahnutie systémových zmien na úrovni štátov a medzinárodného spoločenstva.

Sledujeme konkrétne prípady ľudí, ktorí sú prenasledovaní, nespravodlivo väznení alebo v priamom ohrození života. Naše petície, urgentné akcie či výzvy mnohokrát prispievajú k zlepšeniu ich situácie.

Keď sú ľudské práva porušované, vyvíjame tlak na štáty a súkromné spoločnosti, ktoré sú za to zodpovedné. Mobilizujeme milióny ľudí na celom svete, aby spolu s nami bránili ľuďom, ktorých ľudské práva sú porušované. Prostredníctvom vzdelávania povzbudzujeme ľudí, aby si uplatňovali svoje práva a slobody.

Naše aktivity, výskum, kampane, vzdelávanie k ľudským právam, petície, listy, urgentné akcie a mnoho ďalšieho za viac ako 60 rokov existencie nášho hnutia už priniesli množstvo ľudskoprávných úspechov.

Financujú nás bežní ľudia, naši členovia a členky, podporovatelia a podporovateľky. Vďaka ich podpore sme nezávislí od vlád, politických strán, náboženských skupín a ideológií. Neprijímame finančnú podporu od vlád a uplatňujeme prísne pravidlá na prijímanie darov. Táto nezávislosť nám umožňuje zostať nestrannými pri získavaní údajov o porušovaní ľudských práv už viac ako 60 rokov.

Amnesty International sa riadi pravidlami transparentnosti, zodpovednosti a efektívnosti, ku ktorým sa zaviazali občianske organizácie v Charte zodpovednosti (INGO Accountability Charter).

3. AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Vznikli sme v roku 1994 ako hnutie aktivistov a aktivistiek, ale aj profesionálov a profesionálok snažiacich sa naplniť posolstvo Všeobecnej deklarácie ľudských práv všade a pre všetkých ľudí na svete. Formálne fungujeme ako občianske združenie a v rámci celosvetovej Amnesty sme tzv. „štruktúrou“, resp. pobočkou na Slovensku. Cieľom Amnesty Slovensko je vykonávať v súlade s mandátom Amnesty International aktivity v prospech obrany ľudských práv na Slovensku a vo svete a zároveň zvyšovať povedomie o ľudských právach, hnutiach a možnostiach zapojenia sa do jej aktivít.

Dnes na Slovensku monitorujeme stav ľudských práv a informujeme o tom verejnosť, venujeme sa vzdelávaniu k ľudským právam, organizujeme aktivistické akcie a podujatia, zapájame verejnosť a úrady do ochrany ľudských práv, bojujeme za systémové zmeny v prospech ľudských práv pre všetkých ľudí bez rozdielu.

Najvyšším orgánom AI Slovensko je Valné zhromaždenie, na ktorom majú, zvyčajne jedenkrát ročne, členovia a členky AI Slovensko možnosť rozhodovať o strategickom smerovaní organizácie na najbližšie obdobie.

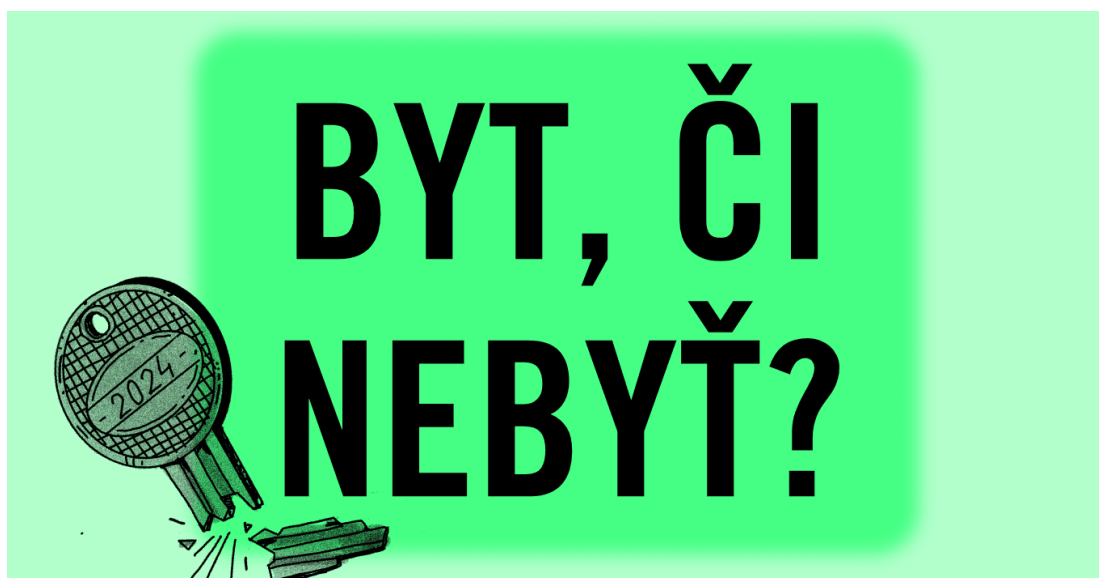
Medzi Valnými zhromaždeniami strategicky vedie organizáciu Správna rada, ktorá je volená na Valnom zhromaždení spomedzi členov a členiek AI Slovensko. Správna rada v roku 2024: Kristína Kironská, predsedníčka; Alexandra Demetrianová, podpredsedníčka; Magdaléna Musilová, pokladníčka; Milan Zvada, člen; Polina Drachenina, mládežníčka členka.

Valné zhromaždenie volí aj členky a členov kontrolného orgánu AI Slovensko – Kontrolný výbor. Kontrolný výbor v roku 2024: Soňa Beňová, predsedníčka; Olívia Strelková, členka. Členstvo v Správnej rade a Kontrolnom výbore je neplatené.

Zamestnanectvo AI Slovensko: Napĺňanie cieľov AI Slovensko prostredníctvom dennodennej práce má na starosti najmä riaditeľ a zamestnanectvo AI Slovensko. V roku 2024 bol riaditeľom Rado Sloboda.

4. NAŠE AKTIVITY V ROKU 2024

4.1 NEDOSIAHNUTEĽNÁ POTREBA BÝVAŤ

10. októbra 2024 sme vydali výskumnú správu s názvom *Nedosiahnuteľná potreba bývať*. V správe sa venujeme následkom zanedbávania témy dostupnosti bývania naprieč rôznymi úrovňami štátnej a verejnej správy. Bývanie v cenovo dostupnom verejnom nájomnom byte je nedosiahnuteľné pre tisíce domácností, ktoré ho potrebujú. Túto situáciu spôsobuje chýbajúca kvalitná legislatíva a politika bývania na štátnej úrovni vychádzajúca z ľudských práv. Dôsledkom je napríklad nízky počet verejných nájomných bytov a nejednotné a vylučujúce kritériá, ktoré mestá stanovujú na vstup do mestského nájomného bývania. Ľudia s nízkymi príjmami sú nútení žiť v nevyhovujúcom bývaní alebo v pobytových sociálnych službách pre ľudí bez domova, často v ohrození osobnej bezpečnosti, fyzického a duševného zdravia. Rómovia a Rómky, ktorí bývajú v mestských nájomných bytoch čelia diskriminácii a segregácii.

Slovenská republika má povinnosť chrániť právo na bývanie a dôstojný život tak, ako to určuje medzinárodné právo v oblasti ľudských práv. Amnesty International vo výskume identifikovala nesúlad medzi ľudskoprávnymi záväzkami SR pri zabezpečovaní práva na primerané bývanie a praktikami orgánov štátnej správy a samosprávy.

Výskum prebiehal od januára 2023 do apríla 2024 a kombinuje analýzu strategických dokumentov a politík v oblasti bývania na národnej úrovni, analýzu všeobecne záväzných nariadení v oblasti bývania v krajských mestách a 117 pološtrukturovaných rozhovorov s ľuďmi v bytovej núdzi, nájomníkmi a nájomníčkami v mestských bytoch, ako aj zástupcami a zástupkyňami úradov, samospráv a sociálnych služieb pre ľudí bez domova v rámci troch prípadových štúdií krajských miest (Banská Bystrica, Nitra a Žilina).

Amnesty International identifikovala hlavné problémy, ktoré prispievajú k porušovaniu práva na adekvátne bývanie ľudí žijúcich na Slovensku:

1. Zodpovednosť za bývanie je roztrúsená a nespadá pod konkrétny rezort alebo inštitúciu. Na Slovensku zároveň existuje 117 zákonov a podzákonných noriem upravujúcich bývanie. Bývanie je tak zodpovednosťou všetkých a prioritou nikoho;
2. Na Slovensku je obyvateľstvu k dispozícii extrémne nízky počet verejných nájomných bytov;
3. V politikách bývania a sociálnych služieb pre ľudí bez domova je hlboko zakorenený princíp zásluhovosti a prestupného bývania. Bývanie štát a samosprávy nevnímajú ako ľudské právo, ktoré majú povinnosť chrániť a zabezpečiť jeho dodržiavanie;
4. Príspevok na bývanie je nefunkčný a ľuďom v núdzi neposkytuje potrebnú pomoc;
5. Ľuďom s nízkymi príjmami stoja v ceste k verejnému nájomnému bývaniu systémové bariéry v podobe podmienok pridelovania bytov, ktoré aj nad rámec zákona vylučujú ľudí, ktorí verejné nájomné bývanie potrebujú;
6. Rómovia a Rómky čelia v systéme verejného nájomného bývania diskriminácii a segregácii. Sú im pridelované mestské byty v priestorovo segregovaných lokalitách v nepriaznivom technickom stave a za horších podmienok ako vo zvyšku bytového fondu. Extrémne krátke nájomné zmluvy uzatvárané s Rómami (v rozmedzí 1 – 6 mesiacov) porušujú ich právo na primerané bývanie a na bezpečnosť právnych vzťahov;
7. Sociálne služby slovenské mestá vnímajú ako náhradu neexistujúceho verejného nájomného bývania, aj keď ňou nie sú. V sociálnych službách sú nastavené prísne podmienky – zahŕňajúce obmedzovanie pohybu a návštev, neplatenú prácu, obmedzenia v maximálnej možnej dĺžke pobytu v službe a úplný zákaz konzumácie alkoholu a drog –, ktoré užívateľkám a užívateľom neposkytujú priestor na samostatné rozhodovanie o vlastnom čase a živote.

Viac informácií nájdete na webe: [Nedosiiahnuteľná potreba bývať – výskumná správa - Amnesty Slovakia](#).

4.2 OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ, MÉDIÁ A PROTEST

V roku 2024 sme čelili bezprecedentným snahám o oslabenie občianskej spoločnosti, podkopanie slobody zhromažďovania a narušenie nezávislosti verejnoprávnych médií. Naša organizácia dôsledne reagovala na kroky, ktoré ohrozovali slobodu prejavu, združovania, zhromažďovania a právo na prístup k informáciám.

Ostro sme vystúpili proti návrhu zákona o mimovládnych organizáciách, ktorý svojou podstatou stigmatizuje občiansky sektor a sleduje cieľ obmedziť jeho činnosť pod zámienkou „zahraničného vplyvu“. Označili sme ho za priame ohrozenie ľudskoprávnej práce, pričom sme podporovali aj spoločné výzvy občianskej spoločnosti na odmietnutie návrhu zákona.

S rovnakou naliehavosťou sme kritizovali prijatie zákona o Slovenskej televízii a rozhlas, ktorý ohrozuje nezávislosť verejnoprávnych médií a otvára dvere politickému zasahovaniu do ich fungovania. Upozornili sme, že takýto zásah má aj následok v podobe vážnej erózie právneho štátu.

Závažné ľudskoprávne obavy vyvolalo aj prijatie novely zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ktorý podkopáva transparentnosť verejnej správy a sťažuje prácu novinárov, organizácií aj občanov, čím oslabuje spoločenskú kontrolu moci.

Právo na pokojné zhromažďovanie sme aktívne bránili proti návrhom, ktoré ho neprimerane obmedzujú. Parlament schválil legislatívu, ktorá plošne zakázala zhromažďovanie v okolí budov vlády, parlamentu, Ústavného súdu a sídla hlavy štátu. Novela rovnako rozšírila obciam právomoc neodôvodnene zasahovať do protestov – krok, ktorý sme označili za temný deň pre naše slobody. Zhromažďovanie nie je hrozba, ale základné právo, ktoré nesmie byť zneužívané ako nástroj politického nátlaku.

Nadalej budeme stáť pri občianskej spoločnosti, hájiť slobodu prejavu, zhromažďovania a združovania a brániť nezávislé médiá pred mocenskými zásahmi.

Viac informácií o našej práci v prospech občianskej spoločnosti, slobodných médií a práva na protest nájdete na webe: www.amnesty.sk.

4.3 PRÁVA LGBTI+ ĽUDÍ

Rok 2024 priniesol žiadne výrazné zlepšenie zlej situácie LGBTI+ ľudí na Slovensku, čo sprevádzal neustály politický a spoločenský tlak, útoky na ich dôstojnosť a práva. Naša organizácia neprestajne zdôrazňovala, že základné ľudské práva platia pre všetkých – bez výnimky.

V súvislosti so zrušením štandardného postupu pri medicínskych tranzíciách sme upozornili na závažné porušenie práv transrodových ľudí, ktorí boli ponechaní bez prístupu k dôstojnej a odbornej zdravotnej starostlivosti. Označili sme tento krok za hanebný útok na ich fyzickú a psychickú integritu.

Kvír ľudia aj jednotlivci a organizácie, ktorí a ktoré bránia ich práva, zároveň čelili rastúcej nenávisťnej rétorike zo strany politických predstaviteľov, ktorá legitimizuje násilie a diskrimináciu. Vyzvali sme poslancov a poslankyne, aby prestali útočiť na kvír ľudí a namiesto toho sa postavili za ochranu ich práv a dôstojnosti. Kvír ľudia nemôžu byť naďalej využívaní ako obeť baránok v politickom boji.

V máji sme boli nútení zrušiť plánované zhromaždenie pri príležitosti Medzinárodného dňa proti homofóbii, transfóbii a bifóbii (IDAHOBIT), a to pre obavy o bezpečnosť účastníkov a účastníčok v nadväznosti na hrozný pokus o atentát na predsedu vlády SR.

Prostredníctvom našich aktivít sme opakovane poukazovali na dôležitosť vzdelávania o ľudských právach kvír ľudí, ktoré podporuje ich prijatie a zvyšuje bezpečnosť celej komunity. Odsúdili sme zneužívanie tzv. „ochrany hodnôt“ na legitimizáciu represívnych politík, ktoré v skutočnosti potláčajú ľudské práva.

Naďalej budeme stáť pri LGBTI+ ľuďoch, brániť ich práva a požadovať dôstojnosť, bezpečnosť a rovnosť v spoločnosti pre všetkých. Ochrana ľudských práv nemôže byť selektívna – Slovensko musí prijať zodpovednosť a prestať prehliadať porušovanie ľudských práv kvír ľudí.

V roku 2025 budeme v obrane ľudských práv LGBTI+ ľudí pokračovať. Viac informácií nájdete na webe: www.amnesty.sk/prava-lgbti-ludi-su-ludske-prava/.

4.4 RASOVÁ SPRAVODLIVOSŤ: ĽUDSKÉ PRÁVA RÓMOV

V roku 2024 sme sa intenzívne venovali ochrane a presadzovaniu práv Rómov a Rómov na Slovensku, pričom sme sa zamerali najmä na oblasť vzdelávania, kde pretrváva systémová segregácia a diskriminácia. Naša organizácia opakovane upozorňovala na prípady, kde štátne inštitúcie zlyhávajú v zabezpečení rovného prístupu k vzdelaniu pre rómske deti.

Vyzvali sme Európsku komisiu, aby zabránila výstavbe segregovanej školy v Trebišove, ktorá by len prehĺbila existujúce nerovnosti a porušila právo na inkluzívne vzdelávanie. Rovnako sme apelovali na Ministerstvo školstva SR, aby zastavilo segregáciu rómskych žiakov a žiačok, ktorá je v rozpore s medzinárodnými záväzkami Slovenska.

Reagovali sme aj na zamietnutie žaloby pre segregáciu vo vzdelávaní v Starej Ľubovni, kde sme poukázali na potrebu systémových zmien a dôsledného uplatňovania antidiskriminačných opatrení. Upozornili sme na nedostatočné materiálne podmienky v rómskych školách, kde deti často nemajú prístup k ihriskám a telocvičňiam, čo negatívne ovplyvňuje ich rozvoj a integráciu.

Kriticky sme sa vyjadrili k pilotnému projektu rómskej národnostnej školy, ktorý podľa nás môže viesť k ďalšej segregácii namiesto podpory inkluzívneho vzdelávania. Spolu s ďalšími organizáciami sme vydali spoločné stanovisko k národnostnému školstvu a právam národnostných menšín na Slovensku, v ktorom sme zdôraznili potrebu rešpektovania práv všetkých detí na kvalitné a nediskriminačné vzdelanie.

Naša práca v tejto oblasti je motivovaná presvedčením, že každé dieťa má právo na rovnaké príležitosti a dôstojné zaobchádzanie, bez ohľadu na etnický pôvod. Budeme aj naďalej monitorovať situáciu a vyvíjať tlak na príslušné inštitúcie, aby zabezpečili rovnosť a spravodlivosť pre všetky deti na Slovensku.

V roku 2024 sme začali pracovať na výskumnej správe o segregácii rómskych detí, ktorá bude publikovaná počas apríla 2025.

Viac o rasovej spravodlivosti a ľudských právach Rómov a Rómov sa dozviete na webe: www.amnesty.sk/rasova-spravodlivost/ & www.amnesty.sk/prava-romov-a-romok/.

4.5 ĎALŠIE TÉMY V ROKU 2024

V roku 2024 sme sa v Amnesty International Slovensko intenzívne venovali prehlbujúcim sa problémom sociálnej nerovnosti, systémového zlyhávania v ochrane zraniteľných skupín a rastúceho policajného násillia. Tieto oblasti sa vzájomne prelínajú a vytvárajú obraz spoločnosti, v ktorej ľudské práva mnohých ľudí nie sú chránené ani rešpektované.

Ostro sme kritizovali vyjadrenia ministra práce, ktoré stigmatizovali nezamestnaných ľudí a posilňovali škodlivé stereotypy o „lenivosti“. Upozornili sme, že sociálna politika nemôže byť postavená na ponižovaní, ale na dôstojnosti, spravodlivosti a rešpektovaní ľudských práv. Rovnako sme odsúdili konsolidačný balík, ktorý má nespravodlivý dosah na ľudí s nízkymi príjmami – zvýšenie DPH na základné potreby je regresívnym krokom, ktorý prehlbuje chudobu.

Osobitnú pozornosť sme venovali situácii ľudí bez domova a ľudí bývajúcich v extrémnej chudobe. Zásahy mestských častí proti improvizovaným obydliam v Bratislave, najmä v Ružinove a na Astronomickej ulici, sme označili za porušenie ľudskoprávnych záväzkov Slovenska. Namiesto represie sme požadovali dôstojné, dlhodobé riešenia, ktoré vychádzajú z prístupu „housing first“, overeného napríklad vo Fínsku. Upozorňovali sme aj na príbehy rodín žijúcich v generačnej chudobe, ktorým štát neposkytuje systémovú podporu, naopak, vystavuje ich opakovaniu vylúčeniu.

Zároveň sme otvorene kritizovali pretrvávajúce prípady policajného násillia, ktoré neraz končia tragicky. V priebehu roka sme reagovali na viacero úmrtí, ku ktorým došlo v dôsledku policajného zásahu – vrátane použitia tasera či neprimeranej sily voči ľuďom bez domova. Vyzvali sme ministra vnútra na dôsledné vyšetrenie týchto prípadov, zverejnenie výsledkov a prijatie opatrení na predchádzanie podobným tragédiám. Zdôraznili sme potrebu nezávislého dohľadu nad políciou a posilnenie kapacít na vyšetrovanie trestných činov páchaných príslušníkmi bezpečnostných zložiek.

Reagovali sme aj na kontroverzné policajné razie v bratislavských kluboch, ktoré sa odohrali bez dostatočného odôvodnenia a za okolností vyvolávajúcich vážne pochybnosti o proporcionalite zásahu. Takéto praktiky považujeme za nebezpečné zneužitie moci, ktoré ohrozuje práva všetkých občanov a občianok.

V oblasti školstva sme kritizovali plánované zavádzanie kamerových systémov do škôl, ktoré považujeme za neadekvátne riešenie bezpečnostných otázok a potenciálny zásah do súkromia detí. Poukázali sme na to, že skutočné riešenia musia spočívať v posilňovaní dôvery, inklúzie a odborného prístupu k práci s mladými ľuďmi.

Na Medzinárodný deň žien sme pripomenuli, že vláda SR naďalej ignoruje požiadavky na efektívnejšiu ochranu pred rodovo podmieneným násilím. Namiesto prijatia potrebných legislatívnych zmien a zabezpečenia služieb pre obeť sme boli svedkami cynického prehliadania týchto požiadaviek.

Zasadzovali sme sa aj za práva žiadateľov o azyl, ktorí boli v záchytnom zariadení v Sečovciach svojvoľne zadržávaní a žiadali o prepustenie do otvorených zariadení, prístup k právnej pomoci a zdravotnej starostlivosti. Pripomenuli sme, že každému človeku bez ohľadu na jeho štatút patrí dôstojnosť, základné práva a humánne zaobchádzanie.

Naša práca v týchto oblastiach vychádza z presvedčenia, že dôstojnosť človeka nemožno podmieňovať sociálnym postavením, etnickým pôvodom ani tým, či má strechu nad hlavou. Budeme aj naďalej brániť práva tých, ktorých hlas je často prehliadaný alebo umlčaný.

Viac informácií o našej práci v prospech občianskej spoločnosti, slobodných médií a práva na protest nájdete na webe: www.amnesty.sk.

5. AKTIVIZMUS A VZDELÁVANIE

Dobrovoľníctvo a aktivizmus boli aj v roku 2024 veľmi dôležitou súčasťou našej činnosti. Či už ide o solidárne aktivity – na medzinárodnej, národnej alebo regionálnej úrovni – na podporu jednotlivých ľudí, ktorých ľudské práva boli porušované, alebo o dlhodobé kampane za celkové zlepšenie stavu ľudských práv.

Naše dobrovoľníctvo, aktivisti a aktivistky sa pravidelne stretávajú, organizujú komunitné a vzdelávacie aktivity, ale najmä pripravujú a organizujú rozličné aktivity na podporu ľudských práv.

Práve vďaka nim sme mohli v roku 2024 priniesť tému ľudských práv, naše kampane a petície na množstvo podujatí či festivalov. Mohli ste nás stretnúť na pochodoch Pride v Banskej Bystrici, Bratislave, Trnave či Košiciach alebo na Jarných a Jesenných vegánskych hodoch či Dobrom trhu v Bratislave. V letnom období sme boli na viacerých festivaloch – Pohoda, Atmosféra, Uprising, Povstanie pokračuje, Fraj, Slanický divadelný ostrov.

Koncom roku sme zorganizovali verejný Maratón písania listov v Bratislave a Trnave a naplánovali Maratóny písania listov, ktoré sa začiatkom roka 2025 uskutočnili aj v Košiciach, Banskej Bystrici a Žiline. Taktiež sme usporiadali aj každoročnú ľudskoprávnú párty s bohatým programom – Amnesty Punch v bratislavskej Fuge.

V priebehu celého roka naše dobrovoľníctvo, aktivisti a aktivistky upozorňovali verejnosť na dôležité ľudskoprávne témy prostredníctvom akcií vo verejnom priestore. Medzi tie, ktoré rezonovali najviac, patrili napríklad témy práva na adekvátne bývanie, práva LGBTI+ ľudí, Rómov a Rómok či dievčat a žien. Upozorňovali sme a vyzývali na okamžité ukončenie ruskej agresie na Ukrajinu, žiadali sme okamžité prímerie v Gaze. Vyzývali sme na vyvodenie zodpovednosti za vojnové zločiny a zločiny proti ľudskosti v prípade Izraela aj Ruska.

Viac sa dozviete na webe: www.amnesty.sk/aktivizmus/.

Vzdelávanie k ľudským právam zahŕňa rôznorodé vzdelávacie a osvetové aktivity Amnesty International, ktorými prispievame k napĺňaniu článku 26 Všeobecnej deklarácie ľudských práv: „Vzdelanie má smerovať k plnému rozvoju ľudskej osobnosti a k posilneniu úcty k ľudským právam a základným slobodám. Má pomáhať vzájomnému porozumeniu, znášanlivosti a priateľstvu medzi všetkými národmi a skupinami rasovými aj náboženskými, ako aj rozvoju činnosti Organizácie spojených národov pre zachovanie mieru.“

Našimi vzdelávacími aktivitami si priamo prešlo **viac ako 1 500 študentov a študentiek**. Vzdelávali sme ich o rozličných ľudskoprávných témach, napríklad o prevencii sexualizovaného násillia a súhlase či o ľudských právach v digitálnom svete a modernom otroctve, a to **počas viac ako 100 bezplatných workshopov, živých knižníc a besied**. Počas workshopov sme pedagogickému zboru bezplatne odovzdávali našu metodickú príručku z dlhotrvajúcej kampane *Hovorme o súhlase*, aby sme šíрили osvetu o dôležitosti súhlasu nielen pri sexuálnych aktivitách a redefinícii znásillnenia v Trestnom zákone.

Navštívili sme vyše **40 základných, stredných aj vysokých škôl a výchovno-vzdelávacích inštitúcií** od Malaciek až po Humenné a boli sme súčasťou projektu *Školy za demokraciu*, kde sme celoročne viedli 5 tried v 5 rôznych školách v Banskobystrickom kraji k dlhodobej zmene postoja k ľudským právam a demokraticky fungujúcej spoločnosti.

V rámci podujatia *Maratón písania listov* sa na jeseň a v zime študentstvo škôl po celom Slovensku zapojilo do ochrany ľudských práv a napísalo celkovo **2757 listov** úradom a listov solidarity ľuďom, ktorí sa dožadujú spravodlivosti.

Zorganizovali sme súťaž *Úvahy o bývaní*, kde 10 najlepších eseí od študentstva stredných škôl vyhralo **víkendový ľudskoprávny pobyt v Bratislave** s organizáciami, ktoré sa venujú dostupnosti a spravodlivosti bývania. Súčasťou výhry bola aj možnosť zrealizovať miniprojekt o bývaní vo vlastnej obci.

A čo si o našich workshopoch myslia študenti a študentky?

„Tento workshop bol veľmi príjemný a prístup ste mali obaja otvorení, čo sa mi páčilo. Myslím si, že v dnešnej dobe je dôležité o ochrane a prevencii vzdelávať od skorého veku. Ďakujem, čo robíte pre svet.“ – študentka strednej školy, workshop o súhlase

„Bolo to veľmi milé. Pracovníci zlatí! Zoznámili ste nás s novými vecami a vaša organizácia pomôže ešte veľa ľuďom. Držím palce!“ – študent základnej školy, Maratón písania listov

„Vedela som, že technológie nám zasahujú do života, ale veľakrát sa bavíme len o šikane alebo psychických problémoch, nie o tom, ako nám môžu tieto spoločnosti len tak zasahovať do ľudských práv a ako naše údaje môžu byť zneužívané.“ – študentka strednej školy, workshop Ľudské práva v digitálnom svete

Viac sa dozviete na webe: www.amnesty.sk/vzdelavanie-k-ludskym-pravam/.

Aktivizmus aj vzdelávanie k ľudským právam zohrali významnú úlohu aj pri **Maratóne písania listov (Write for Rights)**, ktorý je najväčším ľudskoprávnym podujatím na svete. Amnesty International usporadúva túto udalosť už viac ako 20 rokov, tradične v období okolo Medzinárodného dňa ľudských práv (10. december). Ľudia na celom svete v priebehu niekoľkých týždňov píšu a odosielajú milióny listov a odkazov solidarity a podpisujú petície, ktorými žiadajú spravodlivosť pre nespravodlivo väznených, utláčaných a prenasledovaných ľudí. Viac sa dozviete na webe: www.amnesty.sk/maraton-pisania-listov/.

6. STAV ĽUDSKÝCH PRÁV NA SLOVENSKU V ROKU 2024

Pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv sme zverejnili koncoročnú ľudskoprávnu bilanciu za rok 2024. Bilancia poukazuje na kľúčové oblasti, v ktorých Slovensko závažne zlyháva, a opätovne zdôrazňuje, že ľudské práva sú univerzálnym princípom a nespochybniteľným záväzkom, ktorý nemožno oslabovať politickými záujmami alebo ľudskoprávnou slepotou. Varovali sme, že nečinnosť vlády a represívna legislatíva posúvajú krajinu hlbšie do zóny nerovnosti a bujnejších autoritatívnych praktík.

Ľudskoprávna situácia na Slovensku dosiahla v roku 2024 kritický bod. Slovensko si zvolilo cestu opovrhovania ľudskými právami. Od katastrofálnej situácie v oblasti práva na bývanie cez obmedzovanie občianskych práv a slobôd až po diskrimináciu menšín – Slovensko čelí vážnej kríze v oblasti ľudských práv a dlhodobo zlyháva v zabezpečení a ochrane týchto práv. Čelíme alarmujúcemu trendu, v rámci ktorého sa namiesto zlepšovania situácie zavádzajú politiky a zákony, ktoré ľudské práva systematicky obmedzujú.

Vláda SR, vráťte práva, ktoré ste odobrali. Chráňte slobody, ktoré ste podkopali. Zabezpečte dôstojnosť každého človeka.

Vyzvali sme slovenskú vládu, aby zvrátila trend potláčania ľudských práv, riešila systémové nerovnosti a zrušila regresívnu legislatívu, pričom všetky prijaté opatrenia musia byť v súlade s medzinárodnými ľudskoprávnymi dohovormi, ku ktorých dodržiavaniu sa Slovensko zaviazalo.

Ľudskoprávna kríza sa najvýraznejšie prejavuje v konkrétnych oblastiach života, kde sú ľudia systematicky znevýhodňovaní a ich dôstojnosť je popieraná. Bývanie nemožno považovať za komoditu – je to ľudské právo. Napriek tomu tisíce ľudí na Slovensku žijú v podmienkach, ktoré sú nedôstojné, nebezpečné a otvorene diskriminačné – výsledok dlhoročnej štátnej nečinnosti a ignorancie. Rovnako alarmujúce je obmedzovanie práva na pokojné zhromažďovanie a združovanie, čo poukazuje na snahu umlčať občiansky nesúhlas a potlačiť slobodu prejavu. Slovenská polícia čelí vážnym obvineniam z násilia – reforma bezpečnostných zložiek je preto nevyhnutná a nesmie byť ďalej odkladaná. Zároveň upozorňujeme na pretrvávajúcu diskrimináciu minorizovaných skupín – Rómov a Rómky, LGBTI+ osoby či ďalšie komunity, ktoré na Slovensku nemajú rovný prístup k právam. Tieto porušenia nie sú ojedinelé, ale systematické. K nim sa pridáva aj zlyhávanie v oblasti klimatej spravodlivosti – bez konkrétnych krokov a zastavenia investícií do fosílnych palív zostávajú záväzky Slovenska prázdny frázami. Ľudské práva, dôstojnosť a budúcnosť krajiny si vyžadujú zásadnú zmenu prístupu.

SLOVENSKO 2024

Ľudské práva na Slovensku v roku 2024 – bilancia Amnesty International

Prísne kritériá spôsobilosti na získanie obmedzeného počtu verejných bytov zanechali tisíce ľudí bez primeraného prístupu k dostupnému bývaniu. Vláda novelizáciou existujúcich zákonov neprimerane obmedzila právo na pokojné zhromažďovanie a slobodu prejavu. Rómovia a Rómky naďalej čelili diskriminácii a sociálnemu vylúčeniu. Práva LGBTI+ osôb zostali bez legislatívnej ochrany. Štátna moc šírila stigmatizáciu a stereotypy voči menšinám. Kroky vlády podkopávali jej záväzok prechodu od fosílnych palív k obnoviteľným zdrojom energie.

Právo na bývanie

Výskum Amnesty International zdokumentoval systematické a dlhodobé porušovanie práva na primerané bývanie. Zlyhanie úradov pri zabezpečení práva na primerané bývanie sa prejavuje v nedostatku kapacít cenovo dostupného verejného nájomného bývania a obmedzenom prístupe marginalizovaných skupín obyvateľstva k bývaniu.

Obce, ktoré nakladajú s fondom verejného nájomného bývania, stanovujú podmienky, ktoré ľudí s nízkymi príjmami vylučujú z možnosti toto bývanie využívať. Príspevok na bývanie – jediná forma finančnej sociálnej podpory určená na pomoc s pokrytím výdavkov na bývanie – nie je pre jeho nedostatočnú výšku a systémové nastavenie účinným nástrojom na zabezpečenie dostupnosti bývania pre ľudí s nízkymi príjmami.

Výskum dokumentuje diskrimináciu rómskych domácností v prístupe k verejnému nájomnému bývaniu. Rómom a Rómkam sa prideliť verejné nájomné byty v nepriaznivom technickom stave v segregovaných lokalitách. Obce s domácnosťami v segregovaných lokalitách uzatvárajú krátkodobé nájomné zmluvy – najkratšie zdokumentované na obdobie jedného mesiaca –, ktoré sú v rozpore s právom na primerané bývanie a neposkytujú domácnostiam bezpečnosť právnych vzťahov.

V dôsledku nedostupnosti bývania sú ľudia s nízkymi príjmami nútení dlhodobo zotrvávať v pobytových sociálnych službách krízovej intervencie, ktoré nie sú primeraným bývaním.

Sloboda pokojného zhromažďovania

Novela zákona o zhromažďovacom práve, prijatá v júni, porušila ústavu krajiny a medzinárodné záväzky Slovenska v oblasti ľudských práv. Zaviedla niekoľko nových obmedzení práva na protest a poskytla samosprávam široké právomoci zakazovať pokojné zhromaždenia.

Amnesty International vyzvala vládu, aby legislatívu revidovala v súlade s medzinárodnými normami, zabezpečila ochranu práva na pokojné zhromažďovanie a zaručila, že nezavedie žiadne obmedzenia, ktoré by prekračovali rámec striktnej nevyhnutnosti, primeranosti a nediskriminácie.

Sloboda združovania

Mimovládne organizácie, najmä tie, ktoré sa zameriavajú na ochranu ľudských práv a transparentnosť, čelili kritike a útokom zo strany vlády aj parlamentu. Vykresľovanie mimovládnych organizácií ako vnútorných nepriateľov štátu vyústilo do prvého parlamentného hlasovania o **návrhu zákona**, ktorý bol v rozpore s európskym právom. Na **poslednej parlamentnej schôdzi** bol na ústavnoprávnom výbore predstavený pozmeňovací návrh, ktorý by ešte výraznejšie obmedzil právo na slobodu združovania. Rovnako by zaviedol nejasnú definíciu lobingu, neprimerané byrokratické povinnosti a drakonické sankcie, a tým dramaticky ohrozil aj právo na súkromie, slobodu prejavu a rovné zaobchádzanie. Okrem toho boli zavedené viaceré opatrenia na zníženie financovania neziskových organizácií, čo vážne ohrozilo ich schopnosť plniť svoje poslanie.

Amnesty International vyzvala parlament, aby odmietol škodlivý balíček legislatívnych opatrení upravujúcich fungovanie mimovládnych organizácií.

Sloboda prejavu

V júni 2024 slovenský parlament prijal **nový zákon** o Slovenskej televízii a rozhlas, ktorý významne zvýšil vládnu kontrolu nad verejnoprávnymi médiami. Tento zákon zrušil existujúce verejnoprávne médium Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS) a zriadil novú inštitúciu, Slovenskú televíziu a rozhlas (STVR). Voľba vedenia STVR je tak politizovaná cez stranu, ktorá ma na starosti rezort kultúry. V auguste Český rozhlas **zrušil** spoluprácu s STVR pre narastajúce obavy z politického ovplyvňovania.

Amnesty International vyzvala parlament, aby zákon odmietol. Varovala, že zákon ohrozuje nezávislosť verejnoprávných médií a potenciálne porušuje Európsky akt o slobode médií.

Nepriemerané použitie sily

Počas leta sa opakovali **prípady** nepriemeraného používania policajnej sily v bratislavských kluboch. Podľa svedectiev, ktoré sa podarilo získať Amnesty International, policajti používali

urážlivé výrazy, vytvárali atmosféru strachu a poníženia a nedostatočne informovali prítomných o dôvodoch zásahu a ich právach.

V novembri zomreli dva muži v dôsledku policajných zásahov. Prípady policajného násillia sa tak naďalej hromadia. Vyvodenie zodpovednosti bolo sporadické.

Vláda nedokázala zaviesť účinné opatrenia na naplnenie rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcich sa neprimeraného použitia sily políciou voči Rómom vrátane zlepšenia vyšetrovania policajného násillia, vyšetrovania možných rasových motívov a posilnenia nezávislosti vyšetrovacieho orgánu.

Amnesty International vyzvala zodpovedné inštitúcie, aby zabezpečili bezodkladné, nestranné a dôkladné vyšetrenie postupov polície, a zároveň vyzvala na systémovú reformu polície založenú na ľudských právach, ktorá zabezpečí, že každý človek bude chránený pred policajným násillím.

Diskriminácia

Rómske deti vo vzdelávaní

Pretrvávajúca systémová segregácia rómskych detí v rámci bežného aj špeciálneho školstva viedla Európsku komisiu k podaniu žaloby na Súdny dvor Európskej únie za porušenie smernice o rasovej rovnosti.

Ministerstvo školstva pritom pokračovalo v rozširovaní segregovaných škôl, čím ešte viac prehĺbilo segregáciu. Okrem toho v júni uzatvorilo memorandum o zriadení prvej pilotnej národnostnej školy pre rómske deti v Rakúsoch. Opatrenie bolo Slovenským národným strediskom vyhodnotené ako neprimerané, nesystémové a nie nevyhnutné. Následne v októbri prijatá novela školského zákona výrazne zjednodušila kritériá na zakladanie podobných národnostných škôl. Táto reforma však narazila na nesúhlas rómskej komunity, ktorá vyjadrila obavy, že takéto opatrenia nevedú k odstráneniu diskriminácie rómskych detí, ale skôr k ďalšiemu prehľbovaniu segregácie.

Deklarované desegregačné zámery ministerstva školstva boli v rozpore s jeho právnymi krokmi odvolávania sa voči rozhodnutiam národných súdov, ktoré potvrdili segregáciu na základnej škole v Starej Ľubovni a Muránskej Dlhej Lúke.

Amnesty International opakovane vyzvala ministerstvo školstva, aby bezodkladne prijalo komplexné desegregačné opatrenia a dôsledne ich implementovalo.

LGBTI+ ľudia

V máji parlament hlasoval o zákone, ktorý by de facto znemožnil právnu tranzíciu, čiže úradnú zmenu rodu, ktorá je na Slovensku legálna viac ako 40 rokov. Napriek tomu, že tento návrh neprešiel, kvír ľudia na Slovensku naďalej čelia porušovaniu ich ľudských práv.

Transrodoví ľudia stále čelia prekážkam v prístupe k zdravotnej starostlivosti, medicínskej a právnej tranzícii. Po zrušení Odborného usmernenia Ministra zdravotníctva SR na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku o zmene pohlavia osoby administratívne evidovaného v matrike aj Štandardného postupu pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom je poskytovanie zdravotnej starostlivosti pri medicínskej tranzícii opäť neregulované a lekársky personál, ktorý poskytuje túto starostlivosť, môže svojvoľne rozhodovať o postupoch a procedúrach pre transrodových pacientov. Okrem iného tento stav zvyšuje riziko, že transrodoví ľudia budú (respektíve sú) nútení podstupovať neželané kastrácie a sterilizácie a ďalšie neželané zákroky. Transrodoví ľudia na Slovensku sú v dôsledku neodborných rozhodnutí a zrušenia odborných dokumentov ponechaní napospas svojvôli poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorých je na Slovensku akútny nedostatok, čo zvyšuje čakacie doby a predlžuje proces tranzície, ako aj svojvôli úradníkov na matrikách. Transrodoví ľudia tak čelia vážnym rizikám porušovania ich ľudských práv vrátane upierania práva na sebaurčenie, dôstojné zaobchádzanie, zdravotnú starostlivosť a ďalších.

K pokroku nedošlo ani vo veci právneho uznania párov a rodičov rovnakého pohlavia, respektíve rodu. Páry rovnakého pohlavia, respektíve rodu sa nemôžu sobášiť ani uzavrieť iný druh právneho zväzku. V dôsledku toho naďalej čelia porušovaniu ich ľudských práv vrátane práva na súkromný a rodinný život a mnohých ďalších. Kvíri páry stále nemôžu byť právnymi zástupcami vlastných detí, čo obmedzuje jednak ich práva, ako aj práva ich detí. Transrodoví rodičia po právnej tranzícii strácajú rodičovské práva voči vlastným biologickým deťom a štát im tak upiera základné ľudské práva.

Niektorí poslanci parlamentu aj v uplynulom roku naďalej vyjadrovali homonegatívne a transnegatívne názory, zatiaľ čo LGBTI+ ľudia čelili pretrvávajúcej diskriminácii a nepriateľstvu zo strany štátu aj širšej spoločnosti.

Rodovo podmienené násilie

Právna definícia znásilnenia stále nie je založená na absencii súhlasu pri sexuálnych aktivitách a nezohľadňuje právo na telesnú autonómiu. Schválená novela Trestného zákona neobsahovala zmenu definície znásilnenia a naďalej nie je v súlade s ľudskoprávnymi štandardmi.

8. februára 2024 schválila NR SR novelu Trestného zákona, ktorá skracovala premlčacie doby za zločiny znásilnenia a sexuálneho zneužívania z 20 na 10 rokov. K zmene došlo v skrátanom legislatívnom konaní a bez možnosti širšej odbornej diskusie o dôsledkoch tejto zmeny. Poslanci a poslankyne zmenu obhajovali neodbornými a škodlivými vyjadreniami na adresu preživších rodovo podmieneného násillia. Po tlaku verejnosti a odborníctva došlo k ponechaniu pôvodných premlčacích lehôt.

Sexuálne a reprodukčné práva

V období od roku 1966 do roku 2004 dochádzalo k nezákonnej sterilizácii rómskych žien bez poskytnutia informovaného súhlasu. Aj keď sa vláda v roku 2021 za túto prax formálne ospravedlnila, poškodené ženy neboli ani v roku 2024 adekvátne odškodnené. NR SR 27. 2. 2024 hlasovala o návrhu zákona, ktorý mal vytvoriť účinný mechanizmus na odškodnenie týchto žien. Návrh zákona nebol schválený.

Štát neprijal žiadne opatrenia na zlepšenie nepriaznivej situácie v oblasti dostupnosti interrupčnej starostlivosti a zabezpečenie reprodukčného zdravia a práv svojho obyvateľstva.

Nezodpovedný obchod so zbraňami

Ministerstvo hospodárstva utajovalo informácie v stupni utajenia „vyhradené“ týkajúce sa vývozu zbraní do Izraela, čo je v priamom rozpore s princípmi transparentnosti a zodpovedného konania, ktoré vyplývajú zo Zmluvy o obchodovaní so zbraňami.

Koncom roka bola podpísaná dohoda so štátom Izrael o dodaní systému protivzdušnej obrany.

Amnesty International vyzvala vládu, aby okamžite zastavila obchod so zbraňami s Izraelom a odtajnila informácie o vývoze zbraní zo Slovenska do Izraela.

Práva ľudí so skúsenosťou s migráciou

1. júla 2024 schválila NR SR novelu zákona o azyle, ktorá obsahovala viaceré zmeny týkajúce sa poskytovania príspevku za ubytovanie ľudí, ktorým bolo udelené dočasné útočisko. Novela skrátila obdobie, v ktorom je poskytovaný príspevok za ubytovanie na 120 dní od prvého poskytnutia dočasného útočiska s výnimkou poskytnutia ubytovania „zraniteľným osobám“. Tieto podmienky však vylučovali niektoré marginalizované skupiny, napríklad študentstvo stredných a vysokých škôl či jednorodičovské domácnosti. Novelou tiež došlo k výraznému zníženiu príspevku.

27. novembra 2024 schválila NR SR ďalšiu novelu zákona o azyle, ktorá obdobie poskytovania ubytovania v azylovom zariadení a poskytovania príspevku za ubytovanie ľudí z Ukrajiny skrátila zo 120 na 60 dní.

Právo na zdravé životné prostredie

Napriek tomu, že vláda na konferencii COP28 v roku 2023 podporila záväzok prechodu od používania fosílnych palív, pokračovala v investíciách do terminálu na skvapalnený zemný plyn v hlavnom meste Bratislava.

Integrovanému národnému energetickému a klimatickému plánu, ktorý prešiel medzirezortným pripomienkovaním, chýbal jasný časový harmonogram na zníženie využívania fosílnych palív a výrazne zaostával za cieľmi EÚ do roku 2030 v oblasti obnoviteľných zdrojov energie.

7. MEDZINÁRODNÉ ÚSPECHY

Činnosť Amnesty International prispela k sérii ľudskoprávných víťazstiev každý rok. Nespravodlivo väznení ľudia sa dostávajú na slobodu, dochádza k zmene zákonov a spravodlivosti bolo učené zločin! Podporovatelia a podporovateľky Amnesty na celom svete opakovane podnikajú akcie, ktoré vedú k pozitívnym zmenám. Tieto akty ľudskosti dokazujú, že sila ľudskosti mení životy.

Každý rok počas júna a decembra sumarizujeme naše úspechy, ktoré sme dosiahli po celom svete. O našich konkrétnych úspechoch v roku 2024 si môžete prečítať na webe: [Šesť mesiacov ľudskoprávných víťazstiev prvého polroka 2024 - Amnesty Slovakia](#) & [Ľudskoprávne víťazstvá druhého polroka 2024 - Amnesty Slovakia](#).

O našej práci sa mnohé dočítate aj vo výročných globálnych správach Amnesty International, ktoré každoročne poukazujú na stav ľudských práv po celom svete. Prehľad týchto správ od roku 1961 nájdete na našom webe: [Globálne výročné správy Amnesty International - Amnesty Slovakia](#).

8. FUNDRAISING

V roku 2024 sa nám v rámci fundraisingu podarilo prekonať predchádzajúci rok 2023, ktorý bol doposiaľ naším najlepším, pokiaľ ide o získavanie finančných zdrojov od našich podporovateľov a podporovateľiek. December 2024 sme uzatvárali s počtom 1223 pravidelných darcov a darkýň, čo je nárast o 152 oproti koncu roka 2023.

Celkovo nás v roku 2024 podporilo finančne (pravidelne, nepravidelne, jednorazovo) až 2345 darcov a darkýň, ktorí nám poslali viac ako 15 000 darov. Dokopy sa nám teda podarilo vyzbierať viac ako 172 745,9 eur z individuálnych darov.

Naším najdôležitejším fundraisingovým nástrojom zostal aj v roku 2024 telefundraising. Naš interný tím telefunderaizeriek a telefunderaizerov počas celého roka dokazoval, že na Slovensku je veľa ľudí, ktorí sú ochotní finančne podporovať našu prácu. V roku 2024 sme začali intenzívne testovať aj F2F fundraising. Využívali sme aj iné nástroje fundraisingu, napríklad digitálny fundraising, ale jeho výsledky zatiaľ zostávajú relatívne marginálne, podobne ako náš príjem z 2%, ale treba dodať, že 2% priniesli viac ako 8000 eur, čo je taktiež historicky najviac.

V roku 2024 pokračovalo naše zapojenie do *Fondu na rozvoj fundraisingu Amnesty International*, ktorý nám umožňuje intenzívne spolupracovať s naším kolegovstvom, expertami a expertkami na fundraising z celého sveta. Ich podpora a rady boli aj v uplynulom roku pre nás mimoriadne užitočné pri rozvoji nášho fundraisingu na Slovensku.

Príjem z fundraisingu a jeho rast nám umožňujú rok čo rok robiť viac pre obranu ľudských práv na Slovensku aj vo svete. Môžeme urobiť viac vzdelávacích workshopov na školách, podniknúť viac výskumných ciest, môžeme viac investovať do komunikačných, osvetových či mobilizačných aktivít na obranu ľudských práv. A mnoho ďalšieho.

A to len vďaka pravidelným darcom a darkyniam. Preto, ak ešte nedarujete pravidelne, zvážte, prosím, túto možnosť aj vy.

9. FINANČNÁ SPRÁVA

Amnesty International je členská organizácia financovaná prevažne z príspevkov individuálnych darcov a darkýň (85 % celkových príjmov). Aby si Amnesty International zachovala svoju nezávislosť, neprijíma na svoje kampane finančné prostriedky od vlád, s výnimkou projektov zameraných na vzdelávanie k ľudským právam.

Keďže sa Amnesty International pri svojej činnosti riadi princípmi transparentnosti a efektívnosti, vykonáva každoročne kontrolu zaobchádzania s financiami prostredníctvom nezávislého auditu. Audit účtovej závierky Amnesty International Slovensko zrealizovala 2. februára 2025 audítorská spoločnosť NB Consult, s. r. o.

Audítorská spoločnosť vydala Správu nezávislého audítora k účtovnej závierke a Dodatok správy nezávislého audítora k Výročnej správe, ktoré sú na nahliadnutie v sídle Amnesty International Slovensko a na našom webe www.amnesty.sk.

VÝROK AUDÍTORA

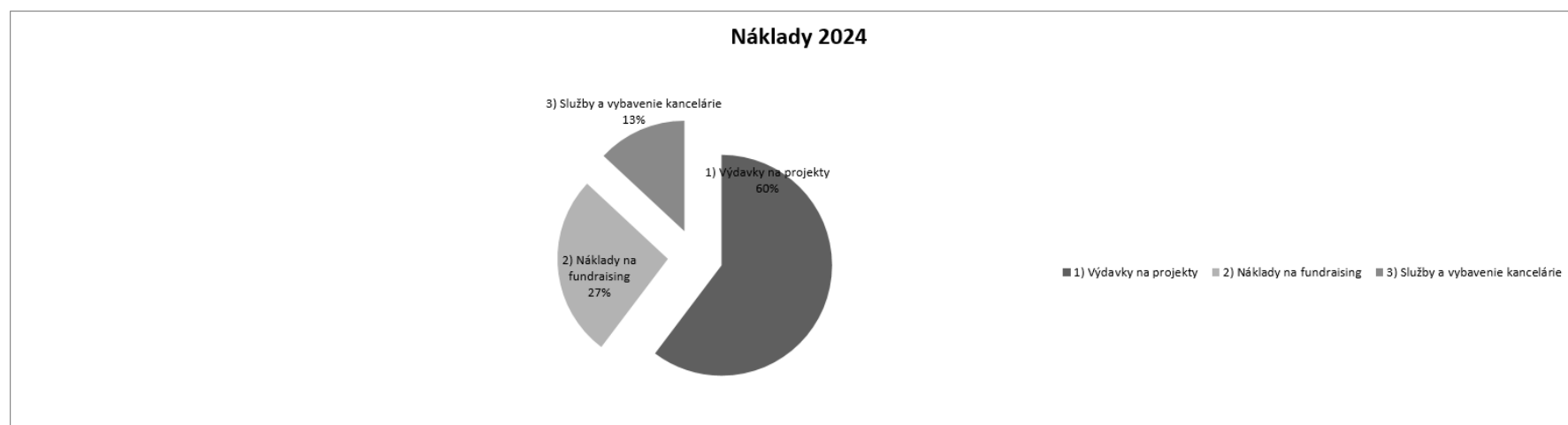
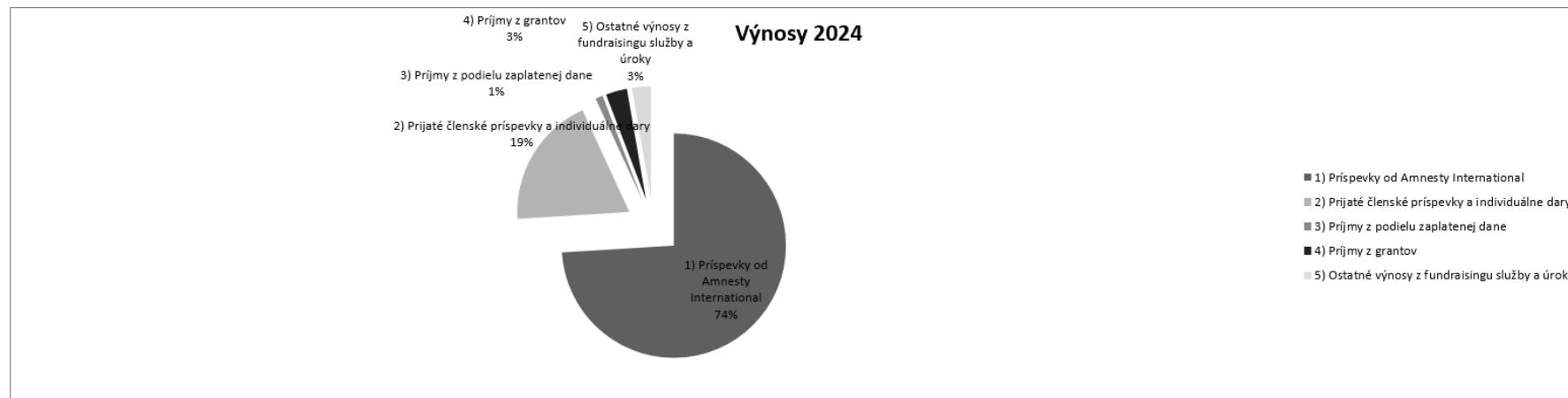
Audítorská spoločnosť NB Consult, s. r. o., so sídlom Horná 14199/101, 974 01 Banská Bystrica, Licencia UDVA č. 410, vydala nepodmienený výrok audítora o tom, že účtovná uzávierka vo všetkých významných súvislostiach poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie občianskeho združenia Amnesty International Slovensko k 31. decembru 2024 a výsledku jeho hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

10. PREHĽAD VÝNOSOV A NÁKLADOV V ROKU 2024

Výnosy	(v EUR)
Príspevky od Amnesty International	558 525
Prijaté členské príspevky a individuálne dary	143 985.78
Príjmy z podielu zaplatenej dane	8131.59
Príjmy z grantov a dary PO	23 170.74
Ostatné výnosy z fundraisingu, služby a úroky	20 628.52
Výnosy spolu	754 442

Náklady	(v EUR)
Výdavky na projekty	429 705.44
Náklady na fundraising	189 832.88
Služby a vybavenie kancelárie	93 125.4
Náklady spolu	712 664
Výsledok hospodárenia za rok 2023	41 778

Porovnanie rokov (v EUR)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Výnosy spolu	214 346	242 186	286 407	408 390	525 291	754 442
z toho prijaté z AI	89 674	102 222	124 254	240 789	402 451	558 525
Náklady spolu	221 384	235 970	296 661	409 031	507 234	712 664
Výsledok hospodárenia	-7 038	6216	-10 253	-641	18057	41 778

PRIDAJTE SA K AMNESTY INTERNATIONAL

Ďakujeme celej našej členskej základni, aktivistkám a aktivistom, stážistom a stážistkám, dobrovoľníctvu a podporovateľstvu za to, že sa rozhodli podporiť činnosť Amnesty International Slovensko, či už aktivisticky, finančne alebo dobrovoľníckou činnosťou. Vaša podpora nám umožňuje naďalej pokračovať v práci v prospech ľudských práv. Pridajte sa k nám a bojujte s nami za dodržiavanie ľudských práv. Ak sa nás rozhodnete podporiť finančným darom, môžete to urobiť na www.amnesty.sk/podporte-nas/. Prípadne nás kontaktujte na amnesty@amnesty.sk. Váš dar použijeme na výskum, vedenie kampaní a vzdelávanie k ľudským právam, a to v súlade s princípmi zodpovednosti, efektívnosti a transparentnosti.

AMNESTY INTERNATIONAL JE CELOSVETOVÉ HNUTIE VIAC AKO 10 MILIÓNOV ĽUDÍ, KTORÍ BRÁNIA ĽUDSKÉ PRÁ- VA PO CELOM SVETE.

Ako sme vznikli? V roku 1960 čítal londýnsky právnik Peter Benenson o portugalských študentoch, ktorých uväznili len za to, že si pripíjali na slobodu. Na základe tejto udalosti zahájil v novinách London Observer jednoročnú kampaň „Zabudnutí väzni – Výzva na amnestiu 1961“. Výzva požadovala prepustenie všetkých ľudí uväznených na základe ich etnického pôvodu alebo za nenásilné vyjadrenie viery či presvedčenia. Benenson nazval týchto ľudí „väzni a väzenkyne svedomia“. Akciou chcel povzbudiť ľudí, aby písali listy vládnym predstaviteľom a predstaviteľkám do krajín, v ktorých zadržiavali väzňov a väzenkyne svedomia, a požadovali ich prepustenie. Kampaň sa enormne rozrástla, rozšírila do rôznych krajín a **koncom roka 1961 bola založená organizácia Amnesty International.**

KONTAKT

amnesty@amnesty.sk

+421(0)908 700 302

SOCIÁLNE MÉDIÁ

[www.facebook.com/
AmnestyInternationalSlovakia](https://www.facebook.com/AmnestyInternationalSlovakia)

[www.instagram.com/
amnesty_international_slovakia/](https://www.instagram.com/amnesty_international_slovakia/)